

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни

«ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до

друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 1 листопада 2017 р., протокол № 4.

Методичні вказівки рекомендуються для студентів заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітніх програм «Управління фінансами, банківська справа та страхування»; «Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках».

Укладач

доц. М. В. Бормотова

Рецензент

доц. О. Д. Стешенко

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни

«ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Відповідальний за випуск Бормотова М. В.

Редактор Третьякова К. А.

Підписано до друку 01.06.18 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 35. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	5
Завдання	10
Вимоги до оформлення і захисту контрольної роботи.....	13
Термінологічний словник	14
Список літератури.....	23

ВСТУП

Діяльність господарюючого суб'єкта України у перспективі, забезпеченість високих темпів його розвитку і підвищення конкурентоспроможності в умовах ринкових відносин значною мірою визначається рівнем управління його інвестиційною діяльністю. Без ефективної інвестиційної діяльності неможливий успіх підприємства, досягнення його високої стабільності на ринку. Комплекс питань щодо здійснення інвестиційної діяльності потребує достатньо глибоких знань з теорії та практики прийняття управлінських рішень у сфері розроблення її ефективних напрямків, формування цілеспрямованого та збалансованого інвестиційного портфелю і різнобічної експертизи окремих об'єктів передбачуваного інвестування. Цей комплекс питань є предметом інвестиційного менеджменту – нового напрямку знань для спеціалістів з менеджменту.

Мета дисципліни «Інвестиційний менеджмент» – формування у майбутніх фахівців системи теоретичних знань і відповідних компетенцій на засадах діяльнісного принципу і компетентнісного підходу щодо використання методів й інструментів ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Основними завданнями вивчення курсу є формування таких компетенцій майбутнього фахівця:

- оцінювання різних видів грошових потоків;
- формування оптимальної структури інвестиційного капіталу;
- опанування методик оцінювання ефективності різних видів інвестиційних проектів;
- оцінювання дохідності фінансових інвестицій;
- формування оптимального інвестиційного портфелю за критеріями дохідності та ризику.

Предмет дисципліни – інвестиційна діяльність суб'єкта господарювання.

Вивчення теоретичного курсу «Інвестиційний менеджмент» має закріплюватися практичними розрахунками, самостійною та індивідуальною підготовкою на основі даних і виробничих ситуацій господарюючих суб'єктів, вивчення літературних джерел

і відповідної законодавчо-нормативної бази, що допоможе майбутньому фахівцю сформувати навички й економічну орієнтацію у прийнятті рішень. А це особливо важливо при визначенні економічної доцільності вибору інвестиційного проекту. Найбільшим дефіцитом в умовах ринкової економіки є кошти, тому студенти повинні володіти алгоритмами та методами ухвалення рішень щодо вибору інвестиційного проекту.

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Інвестиційний менеджмент» допоможе майбутнім фахівцям сформувати компетенції з обґрунтування прийняття інвестиційних рішень у сфері реального інвестування.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Інвестиційний менеджмент» для студентів заочної форми навчання передбачається контрольна робота, яка є одним з основних засобів опанування навчального матеріалу, поглиблення знань особливо важливих тем з точки зору їх практичної вагомості.

Контрольна робота з курсу складається з теоретичної та практичної частин. У теоретичній частині повинні бути докладно розглянуті два теоретичних питання. Обсяг теоретичної частини має складати 9-10 сторінок формату А4 комп'ютерного набору шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервалу. У розрахунковій (практичній) необхідно виконати ситуаційне завдання з докладним поясненням ходу рішення та відповідними висновками. Питання для теоретичної частини контрольної роботи містяться у наведеному нижче змісті дисципліни за темами (таблиця 1).

Контрольна робота виконується за варіантами. Номер варіанта вибирається за останньою цифрою списку в журналі групи.

Контрольна робота повинна бути оформлена відповідно до діючих норм і стандартів. У роботі має бути перелік використаної літератури.

При виконанні контрольної роботи необхідно використовувати цифровий матеріал, за допомогою якого можна показати динаміку, розкрити закономірності і тенденції економічних процесів. Так, студент повинен використовувати статистичний матеріал, який публікується у різних статистичних збірниках, ресурсах інтернет-мережі, економічній літературі, наукових статтях.

Таблиця 1 – Завдання на контрольну роботу за варіантами

Номер варіанта	Питання згідно з наведеним переліком питань за темами
0	1.1; 6.3
1	2.2; 5.2
2	3.3; 6.3
3	1.4; 3.4
4	4.3; 5.1
5	4.2; 5.4
6	4.5; 5.3
7	1.2; 2.5
8	1.3; 4.5
9	1.2; 2.4

Методичні вказівки до практичної частини

Оцінювання ефективності інвестиційних проектів

Оцінювання ефективності реальних інвестицій — відповідальний етап у процесі прийняття рішень. Від того, наскільки неупереджено та різносторонньо проведено це оцінювання, залежать терміни повернення вкладеного капіталу, варіанти його альтернативного використання. Розглянемо базові принципи і методичні підходи щодо оцінювання ефективності реальних інвестицій.

Перший принцип — оцінювання повернення інвестованого капіталу на основі показника «чистий грошовий потік», сформованого за рахунок суми чистого прибутку та амортизаційних відрахувань у процесі експлуатації інвестиційного проекту.

Другий принцип — обов'язкове приведення до дійсної вартості як інвестованого капіталу, так і суми чистого грошового потоку. Процес інвестування здійснюється у кілька етапів. Тому за винятком першого етапу всі наступні суми, що інвестуються, повинні приводитись до дійсної вартості диференційовано з кожним етапом наступного інвестування. Сума чистого грошового потоку теж коригується.

Третій принцип — вибір диференційованої ставки відсотка (дисконтна ставка) у процесі дисконтування грошового потоку для різних інвестиційних проектів. Обсяг доходу від інвестицій формується з урахуванням таких факторів: середньої реальної депозитної ставки; темпу інфляції (премії); премії за ризик; премії за низьку ліквідність та інших з урахуванням особливостей інвестиційних проектів. При порівнянні двох інвестиційних проектів з різними загальними періодами інвестування (ліквідністю інвестицій) більш висока ставка відсотка повинна братися за проектом з більшою тривалістю реалізації.

Четвертий принцип — варіація форм ставки відсотка, що використовується для дисконтування залежно від цілей оцінювання. Можуть бути використані такі ставки відсотка: середня депозитна ставка, середня кредитна ставка, індивідуальна норма прибутковості інвестицій з урахуванням рівня інфляції (рівня ризику, рівня ліквідності інвестицій), норма прибутковості за іншими можливими видами інвестицій.

У даний час для оцінювання ефективності інвестиційних проектів частіше всього використовуються такі показники: чистий приведений дохід (вартість) (NPV), індекс рентабельності (IP), внутрішня норма дохідності (IRR), термін окупності (PP).

Одним з найефективніших критеріїв оцінювання проектів є розрахунок чистого приведенного доходу (NPV), заснований на методології дисконтування грошового потоку. Чистий приведений дохід являє собою різницю між сумарними дисконтованими чистим грошовим потоком та інвестиційними витратами, які поступають у результаті здійснення інвестиційного проекту. В свою чергу чистий грошовий потік (ЧГП) – це сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань.

Розрахунок чистого приведенного доходу здійснюється за такою формулою (NPV):

$$NPV = \sum_{i=1}^n \frac{ЧГПi}{(1+r)^n} - \sum_{i=1}^n \frac{IBi}{(1+r)^n}, \quad (1)$$

де $ЧГПi$ – чистий грошовий потік, що генерується проектом в i -му році;

IBi – величина інвестиційних витрат в i -му році;

r – ставка дисконту;

n – термін здійснення інвестиційного проекту.

Проект доцільний, якщо $NPV > 0$. Якщо $NPV < 0$, проект слід відкинути, оскільки сума продисконтованих інвестиційних перевищує сумарний продисконтований чистий грошовий потік, який поступає у результаті здійснення інвестиційного проекту.

Слід мати на увазі, що інвестиційні витрати дисконтуються тільки у тому разі, коли вони здійснюються за роками. Якщо вони вкладаються одноразово, то їх дисконтувати не треба.

Чистий приведенний дохід один із найважливіших показників оцінювання ефективності інвестиційних проектів, який вимірює ефект від проекту у вартісному вираженні. Для того щоб зіставити грошові надходження від проекту та інвестиційні витрати, використовують індекс рентабельності проекту (IP), у складі якого такі ж вихідні показники, як і в чистому приведенному доході. Індекс рентабельності проекту являє собою відношення продисконтованих сумарного грошового потоку та інвестиційних витрат. За своєю економічною сутністю він показує, скільки гривень чистого грошового потоку поступає на кожну гривню інвестиційних витрат.

Індекс рентабельності проекту розраховується за такою формулою:

$$PI = \sum_{i=1}^n \frac{ЧГПi}{(1+r)^n} / \sum_{i=1}^n \frac{IBi}{(1+r)^n}. \quad (2)$$

Якщо $PI > 1$, проект приймається. Чим вище індекс рентабельності проекту, тим краще. Якщо він нижче одиниці, це означає, що проект не вигідний.

Внутрішня норма дохідності проекту – це така ставка дисконту, при якій чистий приведений дохід інвестиційного проекту дорівнює нулю. По суті IRR характеризує очікувану прибутковість проекту. Внутрішня норма дохідності розраховується вручну ітераційним методом. Також у програмному забезпеченні Excel є вбудована функція. Формула для розрахунку внутрішньої норми дохідності така:

$$IRR = r_1 + \frac{NPV_1(r_2 - r_1)}{(NPV_1 - NPV_2)}, \quad (3)$$

де r_1 – ставка дисконту, при якій NPV позитивна;

r_2 – ставка дисконту, при якій NPV від'ємна;

NPV1 – величина позитивної NPV при ставці дисконту r_1 ;

NPV2 – величина від'ємної NPV при ставці дисконту r_2 .

Слід зауважити, що точність розрахунків обернено пропорційна довжині інтервалу (r_1, r_2), тобто необхідно прагнути, щоб r_1 і r_2 були найближчими значеннями коефіцієнта дисконтування, при яких NPV змінює знак з «+» на «-».

Отримане значення внутрішньої норми дохідності можна порівняти зі ставкою дисконту, яка використовується при оцінюванні ефективності інвестиційного проекту; зі ставкою відсотка, під який залучаються кредитні кошти для інвестиційного проекту; із середньою ставкою, під яку можна розмістити кошти на депозит. Чим більше внутрішня норма дохідності перевищує ставку дисконту, тим фінансова стійкість проекту вище. Також внутрішня норма дохідності має бути вище за кредитну ставку і ставку по депозитах. У протилежному випадку нема сенсу здійснювати інвестиційний проект.

Термін окупності (PP) визначається як очікувана кількість років, протягом яких будуть відшкодовані зроблені спочатку інвестиції. Якщо чистий грошовий потік поступає рівномірно, то термін окупності визначається як відношення інвестиційних витрат до річного розміру чистого грошового потоку. У протилежному випадку термін окупності розраховується кумулятивним методом шляхом простого накопичення чистого грошового потоку до розміру інвестиційних витрат.

Деякі фірми використовують модифікацію цього критерію – дисконтований термін окупності, який визначається на основі дисконтованого грошового потоку.

Обидва критерії є варіантом розрахунку «мертвої точки», під якою розуміють момент часу, коли кумулятивний грошовий потік стає позитивним, тобто термін окупності характеризує ризик і ліквідність проекту, оскільки показує, як довго інвестиційний капітал знаходитиметься «у стані ризику».

Критерії NPV, PI, IRR приводять до однакових результатів при аналізі незалежних проектів; у разі альтернативних проектів можуть виникнути суперечності. В цій ситуації рекомендується використовувати критерій NPV. Суперечності можуть виникати зважаючи на наявність різниці у величині інвестицій за різними проектами, через відмінності в інтенсивності притоку коштів. Крім того, критерій IRR беззастережно припускає реінвестування по самій ставці IRR, доступність джерел на ринку капіталу і незмінність очікуваної ціни капіталу. Критерії NPV, PI, IRR переважно до критерію PP. NPV є кращим мірилом прибутковості проекту, оскільки показує, наскільки вартість фірми збільшується у результаті реалізації проекту.

ЗАВДАННЯ

Вихідні дані до теоретичної частини контрольної роботи

Тема 1. Сутність, мета і функції інвестиційного менеджменту

1.1 Сутність інвестиційної діяльності. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.

1.2 Форми та методи інвестиційної діяльності.

1.3 Модель інвестиційної поведінки підприємства в ринковому середовищі.

1.4 Основна мета, завдання і функції інвестиційного менеджменту.

Тема 2. Методичний інструментарій інвестиційного менеджменту.

2.1 Урахування фактора часу при обґрунтуванні інвестиційних рішень. Нарощування і дисконтування.

2.2 Урахування інфляції при обґрунтуванні інвестиційних рішень.

2.3 Оцінювання грошових потоків. Ануїтет.

2.4 Урахування фактора ризику при обґрунтуванні інвестиційних рішень.

2.5 Сутність і критерії ліквідності інвестицій.

Тема 3. Управління фінансовими інвестиціями

3.1 Оцінювання інвестиційної привабливості цінних паперів

3.2 Типи портфельів фінансових інвестицій та їхня характеристика.

3.3 Особливості оцінювання інвестиційного портфелю за критеріями доходності, ризику та ліквідності.

3.4 Оперативне управління інвестиційним портфелем.

Тема 4. Управління інвестиційними проектами

4.1 Сутність і характеристика основних форм реального інвестування підприємств.

4.2 Сутність і класифікація інвестиційних проектів.

4.3 Характеристика основних розділів бізнес-плану інвестиційного проекту. Особливості розрахунків.

4.4 Показники оцінювання ефективності інвестиційних проектів.

4.5 Обґрунтування ставки дисконтування та оцінювання чутливості проекту до її зміни.

Тема 5. Формування інвестиційних ресурсів підприємства

5.1 Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства.

5.2 Методика розрахунку вартості власного інвестиційного капіталу підприємства.

5.3 Методи визначення вартості позикового інвестиційного капіталу підприємства.

5.4 Формування оптимальної структури інвестиційного капіталу підприємства.

Тема 6. Формування інвестиційної стратегії підприємства

6.1 Сутність інвестиційної стратегії підприємства та вихідні умови її розроблення.

6.2 Основні етапи розроблення інвестиційної стратегії підприємства.

6.3 Оцінювання розробленої інвестиційної стратегії.

Вихідні дані до практичної частини контрольної роботи

Ситуаційне завдання

На ПАТ «Співдружність» керівництво розглядає доцільність придбання нового обладнання для виробництва, вартість якого складає X млн грн. Строк експлуатації обладнання – 5 років. Знос на обладнання нараховується за методом прямолінійної амортизації. Чистий дохід (виручка від реалізації) складає У1, У2, У3, У4, У5 відповідно у 1-му, 2-му, 3-му, 4-му та 5-му роках. Поточні витрати в перший рік становлять 3400 тис. грн, а далі вони будуть щорічно зростати на 3 %. Фінансово-економічне становище підприємства таке, що коефіцієнт рентабельності авансованого капіталу складає 21-22 %. Ціна авансованого капіталу – 19 %. Відповідно до практики, що склалася на підприємстві щодо інвестиційної політики, його керівництво не вважає за доцільне брати участь у проектах із терміном окупності більше 4 років. Чи доцільно прийняти розглянутий проект до реалізації? Розрахувати чистий приведений дохід, індекс прибутковості проекту, внутрішню норму дохідності, термін окупності. Зробити відповідні висновки. Вихідні дані за варіантами наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 – Вихідні дані для ситуаційного завдання

Показ- ники Варіанти	X, млн грн	X1, тис. грн	X2, тис. грн	У1, тис. грн	У2, тис. грн	У3, тис. грн	У4, тис. грн	У5, тис. грн
1	8	1200	1350	7800	8400	8200	8000	6000
2	6	900	1150	6400	6800	8200	7600	8500
3	14	1350	940	7600	9200	8700	9300	10600
4	7	980	1100	6400	7800	8100	7900	9500
5	8	1340	980	9500	10100	8200	8900	7500
6	12	1260	800	10600	11500	14050	9750	8000
7	10	870	950	6900	8500	9950	8450	8000
8	14	4130	4200	6500	7200	9150	8650	7900
9	16	1280	970	10200	14600	16 500	10900	8100
0	12	860	1300	10 800	11150	10580	8700	7200

ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Захист контрольної роботи студентом відбувається за умови допуску, тобто якщо контрольна робота виконана бездоганно (заздалегідь виправлені всі помилки) і на її титульному аркуші є позначка викладача «До захисту». За цих умов студент має бути готовим відповісти на будь-яке питання за своїм варіантом контрольної роботи, що лежить у межах загального кола питань з відповідної спрямованості. Також студент повинен вміти пояснити хід розв'язання задач та прокоментувати отримані результати та зроблені висновки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за теоретичну частину контрольної роботи, складає 40 балів, за розрахункову – 60 балів. Мінімальна загальна кількість балів, яка дозволяє допустити студента до складання іспиту, становить 60 балів.

Контрольну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній сторінці аркуша білого паперу форматом А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали до 40 рядків на сторінці, розмір шрифту – 14. Мінімальна висота шрифту – 1,8 мм. Також

контрольна робота може виконуватися рукописним способом чорними чорнилами на одному боці аркуша білого паперу.

Текст контрольної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: з лівого боку – не менш як 25 мм, з правого – не менше 10 мм, зверху – не менше 20 мм, знизу – не менше 20 мм.

Необхідно використовувати шрифт Times New Roman. Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Компактність тексту роботи повинна бути однаковою.

Контрольна робота має містити титульний аркуш, зміст, відповіді на теоретичні питання, розв'язання задач з необхідними поясненнями та висновками, а також список літературних джерел, які було використано при написанні контрольної роботи. У теоретичній частині повинні бути докладно розглянуті два теоретичних питання. Обсяг відповіді на теоретичне питання має складати 4-5 сторінок формату А4 комп'ютерного набору. Розрахункова частина контрольної роботи повинна починатися з нової сторінки.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Активи — ресурси фірми, враховані як її власність або підтвердження боргових зобов'язань.

Акція – іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством.

Альтернативна вартість — вартість ресурсу, використаного певним чином, яку він міг би мати у разі застосування у найкращий із можливих альтернативних способів.

Альтернативні витрати, або втрата доходу — економічні витрати, пов'язані з екологічними наслідками проекту.

Амортизація — поступове віднесення вартості витрат на придбання, виготовлення та покращення основних засобів і нематеріальних активів на собівартість продукції.

Аналіз чутливості — техніка розгляду проектного ризику, що показує, як зміниться значення NPV проекту у разі заданої зміни вхідної змінної за інших рівних умов.

Баланс грошових потоків — таблиця, що характеризує рух грошових доходів і витрат підприємства із залишками на початок і кінець періоду.

Безповоротні витрати — виплати, які вже зроблено і неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту.

Бізнес-план — це стандартний документ, у якому детально обґрунтовується концепція призначеного для реалізації реального інвестиційного проекту і наводяться основні його технічні, економічні, фінансові та соціальні характеристики.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) — загальне виробництво товарів і послуг у країні за ринковими цінами.

Валовий дохід — загальна сума доходу, одержана від усіх видів діяльності у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах.

Валовий національний продукт (ВНП) — сума виражених у грошових одиницях кінцевих товарів і послуг, вироблених і придбаних нацією за певний період.

Валові витрати — сума витрат у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, здійснюваних як компенсація вартості активів, придбаних для подальшого використання.

Виробничий важіль (ліверидж) — потенційна можливість впливати на валовий прибуток зміною структури поточних (валових) витрат та обсягу виробництва (продажу).

Відсотки — платіж, здійснюваний позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на певний термін коштів або емітентом на користь власника боргових цінних паперів.

Внутрішня норма дохідності (рентабельності) — ставка дисконту, за якої чиста приведена вартість проекту дорівнює нулю.

Гранична дохідність ресурсу — вартість додаткової одиниці продукції, створеної працівником.

Грошовий потік — основний показник, що характеризує ефект від інвестиції у вигляді коштів, які повертаються до

інвестора. Основу грошового потоку становлять чистий прибуток і сума амортизації матеріальних і нематеріальних активів.

Депозит — кошти, надані в управління на певний термін і під відсоток.

Диверсифікація — процес розподілу інвестицій між різними об'єктами вкладень, безпосередньо не пов'язаними між собою.

Диверсифікація інвестицій — інвестиційна стратегія підприємства (компанії), спрямована на розширення чи зміну інвестиційної діяльності.

Дивіденди — платіж, здійснюваний юридичною особою на користь власника акцій у зв'язку з розподілом частини його доходу.

Дисконтування – це процес приведення майбутньої вартості грошей до їхньої поточної (сучасної) вартості. Сутність і необхідність використання дисконтування у тому, що за його допомогою різночасні грошові потоки приводяться до одного початкового моменту часу, що у свою чергу забезпечує можливість порівняння їх між собою і виконання арифметичних дій між ними.

Додаткові вигоди і витрати — різниця вигід і витрат проекту в ситуації «з проектом» і «без проекту».

Життєвий цикл проекту — процес розвитку проекту, час від першої витрати до останньої вигоди.

Завершальне оцінювання — перевірка досягнення цілей проекту та аналіз набутого досвіду для використання його в подальших проектах.

Загальний грошовий потік — фактичні чисті кошти, що надходять у фірму чи витрачаються нею протягом певного періоду.

Зовнішнє середовище проекту — політико-правові та економічні фактори, що можуть впливати на організацію.

Ідентифікація проекту — вибір основоположних цілей проекту, які можуть забезпечити виконання завдань розвитку.

Інвестиції — вкладення коштів, майнових та інтелектуальних цінностей у матеріальні і нематеріальні активи, фінансові інструменти з метою одержання прибутку або соціального ефекту.

Інвестиційний проект – це основний документ, в якому оформлена інвестиційна ідея, що передбачає необхідність здійснення реального інвестування, спрямованого на реалізацію детермінованих у часі певних інвестиційних цілей й одержання планованих конкретних результатів, і в якому в загальноприйнятій послідовності його розділів подають основні характеристики проекту та фінансові показники, пов'язані з його реалізацією.

Інновації – це новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно покращують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційний проект – це комплекс документів, що визначає процедуру і комплекс всіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту або інноваційної продукції.

Інфляція — процес, що характеризується підвищенням загального рівня цін в економіці певної країни та зниженням купівельної спроможності грошей.

Інфраструктура — складові економічного життя, що мають допоміжний характер і забезпечують нормальну діяльність економічної системи в цілому (наприклад, складовими економічної інфраструктури є транспорт і зв'язок, освіта і професійне навчання, житло і комунальне господарство, від стану яких залежить суспільне виробництво).

Капітальні вкладення – це реальні інвестиції в матеріальні активи, спрямовані на просте і розширене відтворення основних засобів виробничого і невиробничого призначення, на створення нових, реконструкцію і розвиток наявних основних засобів виробництва, включаючи об'єкти соціальної інфраструктури підприємства.

Кеш-фло — різниця між грошовими надходженнями та витратами.

Коефіцієнт вигід / витрат — відношення суми приведених (дисконтованих) вигід до суми приведених (дисконтованих) витрат.

Масштаб проекту — можливий обсяг виробництва, інвестиційних і поточних витрат, необхідних для реалізації проекту.

Матеріальні активи — основні фонди та матеріальні активи у будь-якому вигляді, що відрізняються від коштів, фінансових інструментів, дебіторської заборгованості та нематеріальних активів.

Нематеріальні активи — нематеріальні об'єкти права власності, що використовуються у виробничій діяльності понад один рік і можуть амортизуватися.

Необхідний рівень дохідності проекту — граничний рівень дохідності проекту, нижче за який інвестори відхиляють проект.

Несхильність інвесторів до ризику — явище, яке полягає у тому, що інвестори не йдуть на додатковий ризик, якщо не очікують, що це компенсуватиметься додатковим доходом.

Неявні вигоди — доходи від найкращого альтернативного використання активу, що не були одержані, внаслідок чого стався неявний грошовий приплив.

Облігація — цінний папір, що посвідчує внесення його власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений умовами розміщення облігацій термін і виплатити доход за облігацією, якщо інше не передбачено умовами розміщення.

Операційний грошовий потік — фактичні надходження або витрати коштів у результаті поточної (операційної) діяльності фірми.

Оточення проекту — фактори впливу на підготовку та реалізацію проекту.

Пасиви — джерела ресурсів фірми, враховані як її власні та залучені кошти, а також боргові зобов'язання.

Період окупності — час, необхідний для того, щоб сума, інвестована в той чи інший проект, повністю повернулася за рахунок коштів, одержаних у результаті основної діяльності за даним проектом.

Позиціювання на ринку — дії із забезпечення товару конкурентоспроможного становища на ринку та розроблення відповідного комплексу маркетингу.

Поточні витрати — витрати, віднесені на виробництво та реалізацію виготовленої у результаті виконання проекту продукції і здійснювані з метою одержання прибутку протягом року.

Прибутковість інвестицій — показник, який характеризує співвідношення між середньорічною сумою чистого прибутку та обсягами інвестицій.

Проект — комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу за встановлених ресурсних обмежень.

Проектний аналіз — сукупність методів і прийомів, з використанням яких можна розробити та оцінити проект, визначивши умови його успішної реалізації.

Пул — тимчасове об'єднання окремих об'єктів інвестування під час формування портфеля або групи інвесторів для реалізації певних інвестиційних програм.

Реалізація проекту — виконання експлуатаційних робіт з метою досягнення цілей проекту.

Реальні інвестиції — вкладення капіталу у відтворення (реконструкцію) основних фондів, в інноваційні нематеріальні активи, у приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інші об'єкти інвестування, безпосередньо пов'язані з проведенням операційної діяльності підприємства; вкладення коштів у реальні активи (матеріальні та нематеріальні).

Реконструкція — докорінне переобладнання; перебудова за новими принципами; відновлення чого-небудь за збереженими залишками або описами.

Ризик — імовірність настання події, пов'язаної з можливими фінансовими втратами чи іншими негативними наслідками для діяльності підприємства (компанії).

Ризик інвестиційного проекту — міра непевності в одержанні очікуваного рівня дохідності за реалізації даного проекту.

Ризик інфляції — ризик, що виникає у разі знецінення грошей та інвестицій під час інфляції; якщо значення цього ризику

можна передбачити, то інвестор, як правило, вимагає додаткового доходу у вигляді інфляційної премії.

Ризик контролю, контрольний ризик — ризик, який полягає у тому, що внутрішня система контролю підприємства (компанії, банку тощо) може здійснити чи допустити помилки.

Ризик ліквідності — ризик для укладача угоди, який полягає у тому, що контрагент, який володіє активами, не в змозі виконати своїх зобов'язань через тимчасову відсутність цінних паперів (грошових засобів); особливий вид ризику, який виникає у разі низької ліквідності об'єктів інвестування, тривалого періоду інвестиційного процесу тощо. Усувається поставкою проти оплати, існуванням Гарантійного фонду ринку. Якщо значення цього ризику можна передбачити, то інвестор, як правило, вимагає додаткового доходу у вигляді премії за ліквідність.

Ризик ліквідності інвестицій — особливий вид інвестиційного ризику, пов'язаний з низькою ліквідністю окремих об'єктів інвестування на ринку чи з великою тривалістю інвестиційного процесу; за наявності такого ризику інвестор має право розраховувати на додатковий дохід у вигляді премії за ліквідність.

Ризик підприємництва, підприємницький ризик — ризик підприємницької діяльності, який складається з окремих ризиків, що виникають на кожному етапі обігу коштів підприємства (наприклад, ризик підвищення цін на сировину, ризик від псування матеріалів, ризик упровадження нових технологій у виробництво та управління, ризик конкуренції у системі розподілу і торгівлі тощо).

Ризик поставки — ризик неспроможності виконати взяті зобов'язання щодо поставки фінансового інструменту у процесі виконання покупцем чи продавцем укладеної угоди.

Ризик ринку, ринковий (систематичний) ризик — ризик, пов'язаний зі зміною кон'юнктури ринку під впливом макроекономічних факторів; виникає для всіх учасників цього ринку і не може бути усунений шляхом диверсифікації діяльності. Наприклад, для інвестиційного портфеля у процесі коливання кон'юнктури ринку рівень цін окремих фінансових інструментів коливається у такому самому напрямі, як і зведений ринковий індекс загалом. Показником зміни рівня систематичного ризику за

окремими фінансовими інструментами і портфелем є бета-коефіцієнт.

Ризик утрати доходу — один із рівнів ризику, що називається *критичним*; для нього показником є можливість втрати очікуваної суми валового доходу за даним об'єктом інвестування.

Ризик утрати капіталу — найвищий рівень ризику, що називається *катастрофічним*; для нього показником є можливість втрати всіх власних активів унаслідок банкрутства.

Ризиковий капітал — особливий вид вкладення капіталу в об'єкти інвестування з високим рівнем ризику (венчурні підприємства, компанії) у розрахунку на швидке одержання високої норми доходу.

Розроблення проекту — послідовна підготовка та уточнення цілей проекту за всіма його комерційними, технічними, екологічними, інституційними, соціальними, фінансовими та економічними аспектами.

SARМ (модель оцінювання капітальних активів) — модель рівноваги на ринку капіталів, за якою очікувана дохідність цінного паперу являє собою лінійну функцію чутливості цінного паперу до коливань дохідності ринкового портфеля.

Сегментування ринку — процес поділу споживачів на групи на основі відмінностей у потребах, характеристиках і (або) поведінці.

Структура інвестиційних ресурсів — пропорція формування окремих джерел фінансування реалізації інвестиційного портфеля у розрізі власних, залучених і запозичених видів цих джерел. Структура інвестиційних ресурсів впливає на дохідність і ризик інвестиційної діяльності.

Сценарний аналіз — техніка аналізу проектного ризику, яка дає змогу врахувати як чутливість NPV до зміни вхідних змінних, так і інтервал, в якому перебувають їхні імовірні значення.

Теперішня вартість (грошей) — вартість грошей у поточному періоді за їхнім зворотним перерахунком із майбутньої вартості.

Технічний аналіз інвестиційного ринку — аналіз інвестиційного ринку з огляду на потребу в різних інвестиційних засобах.

Технологія — сукупність методів оброблення, виготовлення, зміни властивостей сировини і матеріалів у процесі виробництва; наука про способи впливу на сировину і матеріали за допомогою відповідних засобів виробництва (знарядь праці).

Точка безбитковості — рівень обсягу реалізації продукції (продажу) протягом певного періоду часу, за рахунок якого підприємство покриває витрати.

Чистий грошовий потік — сума чистого прибутку та нарахованої амортизації.

Трансфертні платежі — платежі, які не супроводяться створенням чи рухом багатства у суспільстві.

Управління проектом — процес управління людськими, матеріальними і фінансовими ресурсами та координації їх протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування сучасних методів і техніки управління для досягнення визначених у проекті результатів за складом та обсягом робіт, вартістю, часом, якістю і задоволенням інтересів учасників проекту.

Фази циклу проекту (підхід Всесвітнього банку) — проектування та упровадження.

Фінансовий потік — надходження та витрати коштів, пов'язані зі змінами власного та позикового довгострокового капіталу.

Фінансування капіталу за рахунок власних коштів — залучення коштів для фінансування капіталу корпорації шляхом продажу простих або привілейованих акцій індивідуальним або інституціональним інвесторам.

Фінансовий ринок — це сукупність економічних відносин, пов'язаних з розподілом фінансових ресурсів, купівлею-продажем тимчасово вільних коштів, цінних паперів та інших фінансових активів.

Фінансування шляхом випуску боргових зобов'язань — залучення коштів з метою здійснення капіталовкладень шляхом продажу боргових зобов'язань (облігацій, векселів та ін.) інституціональним або індивідуальним інвесторам в обмін на забезпечене майном корпорації зобов'язання виплати основної суми боргу і відсотків.

Форми інвестицій — способи здійснення інвестицій у різні об'єкти.

Хеджування — процес страхування ризику від можливих утрат шляхом перенесення ризику зміни ціни з однієї особи на іншу.

Цикл проекту — час від здійснення першої витрати за проектом до одержання останньої вигоди.

Цінний папір — документ, що посвідчує права власності, боргові зобов'язання або право продати чи купити актив.

Чистий приведенний дохід (NPV) являє собою різницю між сумарними дисконтованими чистим грошовим потоком та інвестиційними витратами, які поступають у результаті здійснення інвестиційного проекту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про інвестиційну діяльність [Текст] : закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII із змін. і доп. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47, ст. 646.

2 Господарський кодекс України [Текст] : від 16.01.2003 р. № 436-IV із змін. і доп. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18 – 22.

3 Балака, Є. І. Інвестиційний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Є. І. Балака, О. Ю. Чередниченко, О. Л. Васильєв. – Харків : УкрДАЗТ, 2006.

4 Балацький, О. Ф. Управління інвестиціями [Текст] : навч. посібник / О. Ф. Балацький, О. М. Теліженко, М. О. Соколов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: Університетська книга, 2004.

5 Бланк, И. А. Инвестиционный менеджмент [Текст] : учеб. курс / И. А. Бланк. – К., 2001.

6 Докієнко, Л. М. Інвестиційний менеджмент [Текст] : навч. посібник / Л. М. Докієнко, В. В. Клименко, Л. М. Акімова. – К.: Академвидав, 2011.

7 Дука, А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування [Текст] : навч. посібник / А. П. Дука. – К. : Каравела, 2007.

8 Зайцева, І. Ю. Інвестування [Текст] : навч. посібник / І. Ю. Зайцева, М. В. Бормотова. – Харків : УкрДУЗТ, 2016.

9 Костюкевич, Р. М. Інвестиційний менеджмент [Текст] : навч. посібник / Р. М. Костюкевич. – Рівне : НУВГП, 2011.

10 Управление инвестициями [Текст] : в 2-х т. / В. В. Шеремет, В. М. Павлюченко, В. Д. Шапиро [и др.]. – М. : Высш. шк., 1998.

11 Федоренко, В. Г. Інвестиційний менеджмент [Текст] : навч. посібник / В. Г. Федоренко. – 2-ге вид., доп. – К. : МАУП, 2011.

